



# **Orgona förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling**

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet  
Läsår: 2017/2018

# Grunduppgifter

## Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

## Ansvariga för planen

Förskolechef, likabehandlingsansvariga och avdelningsansvariga förskollärare

## Vår vision

Wåga & Wiljas förskolor ska vara mötesplatser för dialog och samtal kring ämnen som jämställdhet, demokrati, delaktighet och förskolans roll i samhället. Wåga & Wilja ska vara en demokratisk organisation där alla barn, föräldrar och pedagoger har rättighet att uttrycka sina tankar, handlingar och åsikter. Umgängestonen ska präglas av lyhördhet och ömsesidig respekt. Ingen ska behöva utsättas för diskriminering, trakasserier eller krängningar. Som grund för arbetet har vi våra värdeord – det vi stävar efter som förskola:

- **Subjekt** – varje människa är en "unik person" som är i relation med sin omgivning, tillsammans med andra. Varje barn kommer till förskolan som en unik person. De kvalitéer och erfarenheter varje barn har ska få utvecklas och delas med andra under förskoletiden.
- **Skillnad** – olikhet berikar, att få möta andras tankar och teorier är nödvändigt för att vidga sina egna perspektiv. Pedagogerna ska skapa förutsättningar för möten mellan barnen, där olika tankar, erfarenheter och strategier får möjlig-heter att berika varandra. Pedagogerna kan då belysa skillnader och olikheter i mötet mellan barnen. Barnen får därmed möjlighet att omvärdera sitt eget sätt att tänka och handla och utveckla ett nyanserat sätt att se på omvärlden.
- **Ömsesidigt beroende** – delaktighet, där alla deltar utifrån sina villkor, erfarenheter och kvalitéer. Pedagogerna ska skapa förutsättningar till möten där ömsesidighet kan ske.
- **Lärande som förändring** – lärande är föränderligt och situationsbundet, det är beroende av sammanhanget. Lärande sker i processer och i upprepande, där erfarenheter blir till nya möjligheter och nya perspektiv.

## Planen gäller från

2017-05-01

## Planen gäller till

2018-09-30

## Läsår

2017/2018

## Barnens delaktighet

Genom exempelvis samlingar, boksamtal där barnen getts möjlighet att reflektera kring aktuella händelser, områden. Samtal med enskilda barn och i grupp. Pedagogisk dokumentation

## Vårdnadshavarnas delaktighet

Diskussioner i mindre grupper vid föräldramöten. Diskussioner på föräldrarådet. Genom avdelningens veckobrev och terminssammanfattning samt på utvecklingssamtalen som sker individuellt och på försök i grupp. Genom kommunens föräldraenkäter

## **Personalens delaktighet**

Alla pedagoger har varit med och utformat planen genom samtal i arbetslagen. Alla pedagoger har deltagit i utvärdering och kartläggning av planen. Likabehandlingsansvariga pedagoger har sammanställt allt material.

## **Förankring av planen**

Förankring hos barnen: Genom samlingar, boksamtal och dramatiseringar där de olika diskrimineringsgrunderna tas upp för diskussion, problematisering så att barnen själva kan komma med olika förslag till lösningar som känns bra för alla inblandade. Samtal med enskilda barn och i grupp

Förankring hos föräldrarna: På utvecklingssamtal. Diskussioner i mindre grupper vid föräldramöten. Diskussioner på föräldrarådet. Genom avdelningens dokumentationer, veckobrev och terminssammanfattning.

Förankring hos pedagogerna: När likabehandlingsplanen är klar får alla pedagoger tillgång till den. Det är varje pedagogs skyldighet att läsa och ta till sig förskolans likabehandlingsplan och arbeta efter den. Varje arbetslag formulerar egna pedagogiska ställningstaganden utifrån planen som de ska arbeta med under året. Arbetet följs kontinuerligt upp på ALK (arbetslagskonferens) en gång/månad.

# Utvärdering

## Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Föräldrars, barns och pedagogers tankar och synpunkter om förskolans likabehandlingsarbete har fångats upp i samtals- och mötesform som t.ex. utvecklingssamtal, föräldramöten, pedagogmöten och samtal med barnen.

## Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Förskolechef och pedagoger. Föräldrar har getts möjlighet till utvärdering på föräldramöten, utvecklingssamtal och genom kommunens skolundersökning. Samt att föräldrarna har uppmuntrats att ta del av planen och reflektera kring de frågor vi fokuserat på. De äldre barnen har varit aktiva genom samtal i vardagen och i utvecklingssamtalen. De yngre barnen har vi observerat och tolkat.

## Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Förebyggande - Roller och jämställdhet (kön): Vi pedagoger är mer medvetna och upprätthåller diskussioner kring förhållningssätt med varandra. Samhällets normer är starka och syns i barngruppen genom tydliga könsroller. Vi har sett att organiseringen av barngruppen i mindre grupper och olika konstellationer vid flera tillfällen har lett till att barnen har lättare att välja varandra oavsett kön i de olika aktiviteterna under dagen. Ändå märker flera arbetslag av hur lätt barnen faller in i eller faller tillbaka i könsstereotypa roller, grupper och mönster. Vi kommer därför att fortsätta arbeta förebyggande med roller och jämställdhet där vi har ett normkritiskt förhållningssätt för att barnen ska vidga normen kring roller och jämställdhet.

Trygga alla platser på gården:( Kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder) Vi pedagoger fortsätter att sprida ut oss på gården och hjälper varandra över avdelningarna. Genom att gå ifrån gården till ex. skog och lekparkar i vår närmiljö samt biblioteket skapar vi större yta för de barn som är kvar på förskolan. Vi ser att det är positivt för barnens lek.

Främjande insatser: Varje barns rätt till språket (Kränkande behandling, kön, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder) Vi har arbetat och arbetar aktivt med alla insatserna. Några har använt sig av tecken och bildscheman som stöd vilket har varit språkstimulerande för flera barn. I mötet med barnen och i dialog med föräldrarna ser vi en god utveckling av barnens språk- och begreppsförståelse. Vi fortsätter att utveckla vårt konkreta material på 4-5 årsavdelningarna så att barnen har tillgång till sagolådor och sångpåsar. Vi har en språklåda som syftar till att utveckla alla områden i språkutvecklingen. Vi har en biblioteksansvarig på förskolan som ansvarar för att det finns tvilling- och parallellböcker på varje avdelning samt inköp, då det upplevts svårt att ta sig tid att välja samt låna böckerna. Biblioteket levererar boklådor var tredje månad till 1-3 års avdelningarna där vi kan önska visst innehåll.

Barns rätt att möta andra kulturer och livsvillkor (kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder) Vi fortsätter arbeta med insatserna och ser att barnen har fått en ökad förståelse för olikheter på många olika sätt. Vi har fortsatt arbeta med metoder som främjar att motverka barns fördomar mot olikheter. T.ex har vi spelat musik på barnens olika modersmål, gjort statistik över hur

barnen firat jul, påsk och midsommar för att det blir mer konkret när de kan relatera till barngruppen. Vi ser att vi behöver fortsätta arbeta med barns likheter och olikheter som finns nära till hands i barngrupperna men även att ta tillvara likheter som finns mellan kön, etnisk tillhörighet, kulturer osv.

## **Årets plan ska utvärderas senast**

2018-09-30

### **Beskriv hur årets plan ska utvärderas**

Varje avdelnings arbete följs upp och dokumenteras kontinuerligt på varje arbetslags månadskonferens samt ledningsgruppsmöten.

De äldre barnen involveras i utvärderingen av likabehandlingsarbetet genom samtal i vardagen

Föräldrarna involveras i utvärderingen av likabehandlingsarbetet genom samtal och diskussionsfrågor vid föräldramöten och utvecklingssamtal.

Alla avdelningar delar erfarenheter, summerar och utvärderar tillsammans senast 2018-09-30

### **Ansvarig för att årets plan utvärderas**

Likabehandlingsansvariga pedagoger, avdelningsansvariga pedagoger, och förskolechef

# Främjande insatser

## **Namn**

Varje barns rätt till språket

## **Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

## **Mål och uppföljning**

Målet är att ge varje barn förutsättningar att uttrycka sina tankar och åsikter och kunna kommunicera med andra genom att; använda förskolans språkutvecklande material

Metodikerna, organisationen och förhållningssättet hos pedagogerna ska följas upp genom kontinuerlig reflektion, utvärdering och utveckling i respektive arbetslag, på avdelningens arbetslagskonferens, ALK.

## **Insats**

Avdelningsansvariga har kunskap om var vårt språkutvecklande material finns och ser till att det används.

Organisera små grupper där barn med större behov och barn med särskilda rättigheter får vara med oftare.

Som pedagog göra sig medveten om vilka begrepp som används/förekommer i barngruppen och reflektera kring dem tillsammans med barnen.

Genom att fortsätta tillföra/ komplettera med rekvisita, bilder, symboler, teckenstöd, litteratur och boksamtal m.m. som stöd till begrepps- och ordförståelsen kan barnens språkutveckling gynnas.

Synliggöra för barnen att det finns olika språk och alfabet genom att läsa tvillingböcker och parallellböcker.

För att främja varje familjs dialog och delaktighet i vår verksamhet, oavsett etniskt ursprung, erbjuder vi tolk och enskilda samtal vid behov som komplement till de större mötena.

## **Ansvarig**

Avdelningsansvariga pedagoger och förskolechefen

## **Datum när det ska vara klart**

2018-09-30

**Namn**

Barns rätt att möta andra kulturer och livsvillkor

**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

**Mål och uppföljning**

Vi vill skapa olika slags forum för att barnen ska få en ökad förståelse för olikheter och människors olika levnadssätt och livsvillkor. Detta följer vi upp kontinuerligt under terminens gång på t.ex. arbetslagskonferensen, ALK en gång/månaden

**Insats**

Vi ska ta vara på barns erfarenheter, nyfikenhet och stimulera intresset för andra kulturer, traditioner, levnadssätt och livsvillkor.

Ge barnen nya erfarenheter genom att tillföra material som t.ex. böcker, bilder, filmer, musik, dans och andra uttrycksformer. Med exempelvis digital teknik projicera upp på väggen för att skapa känslan.

För att vi ska kunna göra oss nyfikna för varandras olikheter ska barnen mötas kring erfarenheter och åsikter som är aktuella för dem. Det kan vara vilka lekar som är aktuella, intressen barnen har, vad de tycker om maträtter, hur de firar jul eller fredagsmys på etc.

Vi ska fortsätta köpa och använda oss av den Mångkulturella kalendern för att uppmärksamma traditioner och högtider från andra länder och kulturer. Varje avdelning tar ansvar för vilka kulturer som råder i gruppen och som de vill fördjupa sig mer i.

**Ansvarig**

Avdelningsansvariga pedagoger, förskolechefen

**Datum när det ska vara klart**

2018-09-30

**Namn**

Förskolans tillgänglighet för alla barn utifrån den fysiska- och sociala miljön

**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

**Mål och uppföljning**

Målet är att alla barn ska kunna ta sig fram och vistas i förskolans lokaler på ett lättillgängligt sätt. Vi ska arbeta utifrån att alla ska känna sig välkomna och bli bemötta på ett trevligt sätt. Vi ska även dela oss i mindre grupper för att alla barn ska ha rätt till en god ljudmiljö och möjlighet att komma till tals. Materialet ska vara placerat så att det är tillgängligt för alla. Genom att ha synliga bilder på material på barnens nivå kan även det material som inte står framme vara tillgängligt.

Vi ska följa upp detta genom dagliga samtal med varandra och kontinuerligt under terminen på t ex. arbetslagskonferenserna, ALK en gång i månaden, på utvecklingssamtalen med familjerna och föräldramöten samt följas upp med en gemensam utvärdering med alla pedagoger.

### **Insats**

Vi ska alltid se till att våra miljöer och lokaler är lättframkomliga och lättillgängliga. Att lätt kunna ta sig in och ut från toalett/skötrum, hallar, matsal, avdelningar, ateljén samt att lätt kunna ta sig in och ut på gården genom att inte placera möbler och andra hinder framför.

Vi ska ha tydliga hörnor där barnen lätt själva kan se vad som erbjuds genom att ha materialet lättillgängligt.

För att alla ska känna sig välkomna ska vi se till att alla blir sedda, få rätt att göra sin röst/åsikt hörd. Detta genom samtal och reflektioner i alla olika situationer under dagen.

Vi ska uppmuntra till att se och stödja varandra, både barn och vuxna, alla barn allas ansvar.

Vi förstärker det verbala språket med både tecken och bilder/symboler för att alla ska kunna förstå och få möjlighet att förmedla sig i den dagliga verksamheten.

### **Ansvarig**

Alla pedagoger på förskolan, förskolechefen

### **Datum när det ska vara klart**

2018-09-30



# Kartläggning

## Kartläggningsmetoder

Observation, Pedagogisk dokumentation inkl. samtal med barnen, Pedagogiska samtalen, Samtal vid arbetslagskonferens, Utvecklingssamtalen, Föräldramöten, Föräldrarrådet och samtal med enskilda föräldrar

## Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön och Funktionsnedsättning

## Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Med barnen: Genom samtal med enskilda barn och med barn i grupp. I reflektion med pedagogisk dokumentation som underlag. Med föräldrar: Genom diskussioner på utvecklingssamtal, föräldramöten, information i veckobrev, kommunens skolundersökning och genom avdelningens terminssammanfattning.

## Hur personalen har involverats i kartläggningen

Samtal vid arbetslagskonferenser. Samtal vid husmöte, ledningsgruppsmöten  
Pedagogiska samtalen Pedagogmöten, Pedagogisk dokumentation och observationer.

## Resultat och analys

Kön: Vi ser att barn i våra äldre barngrupper emellanåt utesluter det motsatta könet. Det blir viktigt att identifiera sig som pojke eller flicka. Därför behöver vi göra oss än mer observanta på vårt eget förhållningssätt så vi inte befäster könsstereotypa mönster. Viktigt att vi har bra material som visar en bredd på vad pojkar och flickor kan göra samt hur de får/kan se ut.

Vi behöver hjälpa barnen att skapa nya relationer i barngruppen och förebygga att de inte väljer bort varandra eller lekar på grund av kön. Vi behöver fortsätta underhålla och fördjupa dialogen med våra familjer för att skapa en gemensam förståelse för att ge alla barn rika möjligheter att göra egna val i framtiden.

Kränkande behandling: Vi ser att vi har bra strategier vid övergångar mellan olika aktiviteter samt förflyttningar från ute/inne, avdelning/matsal. För att underlätta för vikarier och värna om alla barn behöver våra rutiner vara tydligt dokumenterade. Vi vill att alla barn ska känna sig omtyckta av kamrater, pedagoger och föräldrar och att alla vuxna har en förståelse för att svårigheter kan uppstå för barn och att det blir konflikter. Vi ser att det går fort för barn att få en negativ roll. Detta måste vi pedagoger arbeta förebyggande med genom att skapa goda möten där positiva relationer kan utvecklas. Vi behöver arbeta aktivt med forum där barnen får möjlighet att samtala om händelser de varit med om, fysiska och verbala, där vi kan utveckla barnens förståelse och respekt om hur vi är mot varandra. Vi ska arbeta aktivt med blicken på att barn inte är på ett visst sätt utan blir till på olika sätt i olika situationer.

Vi har barn med allergier samt alternativ kost. Här behöver vi bli tydligare i våra rutiner så att barn inte får i sig felaktig kost av misstag. Det ska vara lättillgängligt för vikarier och pedagoger på andra avdelningar att få information om detta.

# Förebyggande åtgärder

## Namn

Roller och jämställdhet

## Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

## Mål och uppföljning

Målet är att vi pedagoger ska bli mer medvetna om vårt förhållningssätt, hur vi skapar förutsättningar som leder till att barnen blir mer nyfikna på- och väljer varandra oavsett kön.

Uppföljning av detta ska ske kontinuerligt under terminen på t ex. avdelningens arbetslagskonferens, ALK en gång i månaden, på utvecklingssamtal med familjerna samt en gemensam utvärdering med alla pedagoger.

## Åtgärd

Vi ska observera, kartlägga gruppen för att få syn på vilka roller barnen får i relation till varandra.

Möta barnen och benämna dem vid namn.

Samtala och synliggöra gemensamma intressen och åsikter för barnen.

Exempelvis lek med statistik där vi kartlägger favoritmåltider, favoritlekar, filmer etc. Leka "Heta stolen", (alla som tycker om banan ställer sig upp) och reflektera med barnen om deras val.

Som komplement till det barnet möter via media kan vi vidga barnens perspektiv genom att tillföra bilder på actionfigurer och andra rollfigurer i andra sammanhang än vad de är vana vid. Vad gör actionfigurerna mer än att slåss? Vad har prinsessor för hobby?

Se över vår miljö och vårt material och inspirera varandra över avdelningarna.

Vidareutbildning av pedagoger i genusfrågor. Läs litteratur i ämnet.

(Likabehandlingsansvariga ser över förslag på litteratur.)

## Motivera åtgärd

Vi har i de äldre barngrupperna upplevt hur samtalen med varandra kring vårt förhållningssätt och dialogen med föräldrarna haft positiv betydelse för reflektionen kring när barn utesluter varandra på kön. Genom att aktivt observera mönster av det i alla åldersgrupper och föra en dialog med barn och föräldrar kan vi underhålla och fördjupa dialogen och därmed utveckla vårt förhållningssätt så att vi inte befäster könsstereotypa mönster bland barnen.

## Ansvarig

Alla pedagoger på förskolan, förskolechefen

## Datum när det ska vara klart

2018-09-30

## **Namn**

Trygga alla platser på förskolan

## **Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling, Kön, Funktionsnedsättning och Ålder

## **Mål och uppföljning**

Målet är att vi pedagoger ska finnas nära barnen på de platser som vi uppmärksammat att det finns risk för att barn kränker varandra.

Vi ska följa upp detta genom dagliga samtal med varandra och kontinuerligt under terminen på t ex. arbetslagskonferenserna, ALK en gång i månaden och på utvecklingssamtalen med familjerna och föräldramöten samt en gemensam utvärdering med alla pedagoger.

## **Åtgärd**

Dela och organisera barngruppen och oss pedagoger.

Planera förflyttningar med barnen så att de känns trygga för alla. Vi tänker på vilka konstellationer som fungerar bra i olika miljöer.

Föra dialog kring ansvarsplatser på förskolan.

Vi behöver se till att barnen får möjlighet att träffas oavsett ålder på gården när den är avdelad.

Organisera för lekar och aktiviteter.

Se till att de äldre barnen får tillgång till hela gården. Dels genom att pedagoger uppmuntrar dem att gå över till de yngre samt att vi öppnar upp grinden när det är möjligt.

Utveckla femåringarnas fadderskap på ettårsavdelningen till att inkludera fler åldersgrupper.

Ordna mötesplatser där pedagoger med barn från olika avdelningar kan träffas för lek eller skapande inomhus.

## **Motivera åtgärd**

Tydliga rutiner där alla vuxna vet vad de ska göra ökar tryggheten för barnen. Vi har erfarenheter av att de äldre barnen gärna är förebilder för de yngre barnen när de får ansvar för det. Genom att låta de äldre barnen vara faddrar på olika avdelningar skapar förutsättningar för fler möten på gården. Genom att låta barn mötas i planerade former över åldrarna tänker vi att de lär känna varandra bättre vilket skapar en större vi-känsla som i sin tur ökar trygghetskänslan när

barnens möts i den fria leken.

### **Ansvarig**

Alla pedagoger på förskolan, förskolechefen

### **Datum när det ska vara klart**

2018-09-30

### **Namn**

Allergier

### **Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

### **Mål och uppföljning**

Vårt mål är att alla barn ska ha samma rättigheter att vistas i en trygg miljö. Alla föräldrar ska kunna skicka sina barn till förskolan förvissade om att barnen inte hamnar i situationer där de utsätts för fara och/eller känner sig kränkt.

Uppföljning: Vi följer upp detta kontinuerligt under terminens gång t.ex. på våra veckoplaneringar.

### **Åtgärd**

Vi ska ha listor med bilder på barnen där det tydligt framgår vilka barn som behöver annan kost. Listorna ska finnas på varje avdelning samt i matsalen. På matborden ska det också finnas information med bilder för att undvika misstag. Föra dialog med berörda barn så de utvecklar en medvetenhet om vad de får äta respektive inte äta.

Information har gått ut till alla föräldrar om att barnen inte får ha med sig mat till förskolan.

### **Motivera åtgärd**

Det har förekommit att barn av misstag fått i sig felaktig kost. Vi behöver ha tydliga rutiner så det inte upprepas. Det ska vara lätt som vikarie att få information utan att leta i pärmar.

Som förälder har man inte kunskap om andra barns allergier, därför får de ej låta barnen ha med sig mat, snacks eller frukt till förskolan.

### **Ansvarig**

Alla pedagoger på förskolan, en ansvarig för att listor uppdateras

### **Datum när det ska vara klart**

2018-09-30

# Rutiner för akuta situationer

## Policy

På Wåga & Wiljas förskolor råder nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling. Varje misstanke om att så sker ska tas på största allvar.

## Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna har ett barnnära arbets- och förhållningssätt där de är i dialog och samspel med barnen. Det utgör en god grund för att medverka i och se barnens sociala relationer.

## Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Det är förskolans ansvar att barn och föräldrar ska känna en självklarhet att kunna vända sig till sina avdelningspedagoger med tankar, upplevelser och iakttagelser. Självklart kan man även vända sig till förskolechef Siv Rurling, tel. 073-708 98 93 och e-post [siv.rurling@wagaowilja.se](mailto:siv.rurling@wagaowilja.se)

## Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

När pedagogerna upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling av andra barn ska de alltid: - ta tag i situationen på en gång. - underrätta förskolechefen. - boka samtalstid med involverade barns föräldrar. - fortlöpande observera berörda barn i barngruppen och om det är nödvändigt stoppa fortsatta trakasserier eller kränkande behandling. - pedagogerna och i vissa fall förskolechefen, har samtal med barnens föräldrar för att ta reda på och/eller berätta vad som hänt - i samförstånd med berörda föräldrar upprätta en handlingsplan för hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra och barnen få möjlighet att bygga goda relationer till varandra.

## Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

När pedagogerna upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling av någon i personalen ska de alltid: - underrätta förskolechefen på en gång. - Förskolechefen samtalar med berörd person i personalgruppen för att reda ut vad som hänt. - Förskolechefen samtalar med barnets föräldrar för att berätta vad som hänt och hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra.

## Rutiner för uppföljning

I varje handlingsplan ska det tydligt framgå när och av vilka åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Förskolechefen och pedagogerna ska inför varje revidering av likabehandlingsplanen utvärdera hur rutinerna fungerat i de fall man använd dem.

## Rutiner för dokumentation

Avdelningsansvarig förskollärare ansvarar för att skriva ner de åtgärder som ska genomföras i en handlingsplan. Handlingsplanen ska även undertecknas av ansvarig förskolechef.

## Ansvarsförhållande

Förskolechef och Avdelningsansvarig förskollärare är ansvariga för att ett åtgärdande arbete påbörjas och följs upp. Avdelningsansvarig förskollärare är alltid ansvarig för att handlingsplanen efterlevs. Olika avdelningspedagoger kan ha ansvar i relation till de barn som är berörda. Det förtydligas i handlingsplanen.